

MIRAMBELL i GIOL, Francesc

Agrònom, naturalista i sacerdot. Va néixer al Mas Mirambell de Santa Coloma de Sasserra el primer d'abril de 1761. Va estudiar llatí i retòrica a les Escoles Pies de la propera població de Moià. Posteriorment va ingressar a la Universitat de Cervera on va estudiar tres cursos a la Facultat de Filosofia. Tanmateix va abandonar aquests estudis per decantar-se cap a la teologia, aquesta vegada al Seminari Conciliar de Vic, on va ingressar el 1778. En aquesta institució va realitzar tres cursos de teologia escolàstica i cinc de teologia moral. El jove Mirambell va aprofitar bé les classes, i destacà en llengua llatina, matèria de l'ensenyament de la qual va arribar a fer substitucions i va oposar a la seva càtedra, si bé sense èxit. El 1785 es va ordenar sacerdot. Després d'exercir de vicari a les parròquies de Campdevànol i Sant Hipòlit de Voltregà, va esdevenir rector de les parròquies de Sant Martí Seseu (1789) i Prats de Lluçanès (1804). El 1798 la Universitat

de Cervera li publicava el *Mapa de San Martín de Sesgleyoles y sus contornos*, que ell mateix havia dibuixat i gravat en fusta després d'haver mesurat pertinentment la superfície representada. El mapa anava acompanyat d'una memòria en la qual de forma resumida es describia Sant Martí i se n'explicava la història. Durant aquests anys també va col·laborar amb Joan Francesc de Masdeu i de Montero en l'elaboració de la seva *Historia crítica de España y de la cultura española* (1785-1805), aportant-hi diversos documents paleogràfics referents a la comarca de la Segarra. A Prats de Lluçanès va convocar, el 1806, un concurs d'idees per millorar el torn i la llançadora, dos ginyes tèxtils bàsics aleshores. Animava a tots els paraires de la vila a participar-hi «electrizándolos con los continuados alicientes de premios». El resultat d'aquesta «electrització» de mossèn Mirambell sembla que va fer que el certamen fos prou concorregut. Els premis, que no sabem en què van consistir, van ser guanyats per Antoni Coromines, en la modalitat del torn, i per Ignasi Heuras en la de llançadora. Aquestes innovacions van tenir ressò més enllà del Lluçanès i fins i tot foren recollides a la *Gazeta de Barcelona*. Una de les empreses intel·lectuals més ambicioses de Mirambell va ser la divulgació d'un nou alfabet de la seva pròpia invenció i que va anomenar *Anocujeni*, mot del qual no hem trobat el significat, però que Mirambell definia com «alfabeto reformado, simplicísimo y universal, para todas las lenguas y naciones, conforme los principios analíticos de la naturaleza». Aquesta iniciativa es va concretar amb la publicació de quatre treballs: *Parte primera de la ortographia universal* (1813), *l'Anocujeni compendiado* (1814), el *Petit alphabet catalá segons los principis del Anocujeni* (1815) i *Alphabeto de comparación hebreo-catalán-castellano: o correspondencia entre los signos hebraicos, catalanes según les principios del anacujeni o alphabeto reformado universal* (1817). Pel que fa a l'activitat agronòmica i científica, Mirambell va ser un dels primers

introdactors de la patata en el nostre país, fent-ne bandera durant les seves estades a Sant Martí Sesgueioles i Prats de Lluçanès. No va ser, però, fins al 1815, en la col·laboració amb l'Escola d'Agricultura i Botànica de la Junta de Comerç de Barcelona, que l'obra agronòmica de Francesc Mirambell no va assolir la seva màxima esplendor. Aquesta col·laboració es va concretar a través de la publicació de diversos articles a la revista de la Junta de Comerç, *Memorias de Agricultura y Artes*. En total hi va publicar sis treballs entre 1815 i 1819. Els temes que va tractar s'inscrivien totalment en les línies principals de les preocupacions agronòmiques del moment. S'hi abordaven punts agronòmics tan punyents com la lluita contra els paràsits dels conreus, com ara el frare o el corcó dels llegums; els adobs, com l'ús de la marga com a fertilitzant; l'estudi de les variants del blat o la introducció de nous conreus, com noves plantes oleíferes. El 1817 va ser admès a la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de Barcelona. Mirambell va donar al Museu d'Història Natural d'aquesta institució diverses col·leccions del que ell anomenava «rars produccions de la naturalesa», tota una sèrie de minerals, fòssils i fragments d'animals i plantes que, per les seves formes insòlites o el seu aspecte capriciosos, esdevenien objectes singulars. També hi va donar notícia de diversos descobriments de jaciments de ferro i de carbó realitzats per ell mateix. Tots aquests treballs i aportacions van comportar una alta valoració de Mirambell entre els membres dels cercles acadèmics i científics del país. El millor exemple d'aquest reconeixement ens l'ofereix el professor de l'Escola d'Agricultura i Botànica de la Junta de Comerç de Barcelona Joan Francesc Bahí quan manifestava que: «Si este Sr. Ministro del Altar hubiese quando joven estudiado las ciencias naturales con la afición y entusiasmo que ha desplegado después por ellas, hubiera hecho progresos agigantados en beneficio y honra de España». Per a Bahí Mirambell era el model de rector rural a

seguir. I en aquest sentit afirmava: «Ojalá en España para su felicidad moral y política tuviese en cada parroquia un pastor celoso como nuestro Mirambell, que a la ciencia del dogma reuniese la de la economía fundada en los conocimientos y adelantamientos de la agricultura y de las artes». Francesc Mirambell morí a Prats de Lluçanès el 24 de desembre de 1822.

Bibliografia

Mapa de San Martín de Sesgleyoles y sus contornos. Cervera: Imprenta de la Pontificia y Real Universidad, 1798.

Parte primera de la ortographia universal. Manresa: Imprenta de Martín Trullás, 1813.

Anocujeni compendiado. Manresa: Imprenta de Martín Trullás, 1814.

Petit alphabet catalá segons los principis del Anocujeni. Manresa: Imprenta de Martín Trullás, 1815.

«Carta y noticias que me ha dirigido el señor cura párroco de Prats de Llusanés, sobre la yerba Tora llamada vulgarmente en Cataluña fra-re». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 1 (setembre de 1815), p. 101-108.

«Noticias sobre agricultura por el Dr. D. Francisco Mirambell». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 2 (abril de 1816), p. 155-160.

«Concluyen las noticias sobre varios puntos de agricultura por el Sr. Cura Párraco de Prats de Llusanés. Descripción del gorgojo, especie de carcoma llamada corcó o corch por los catalanes y curcullo por los latinos; legumbres que nos infesta; como se cría en ellas; y clima en las que las legumbres estan más expuestas a tal insecto». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 2 (maig de 1816), p. 193-198.

«Carta del cura párroco de Prats de Llusanés. Descripción de la marga y puestos donde suele encontrarse». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 3 (setembre de 1816), p. 104-112.

«Carta del Señor cura párroco de Prats de Llusanés sobre las mariposas». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 3 (desembre de 1816), p. 241-251.

«Discurso sobre la siembra del mezcladizo; nombrado mestall en catalán, muy interesante a los labradores y cosecheros practicada conforme a los sólidos principios de la ciencia natural la agricultura (por el cura párroco de Prats de Llusanés)». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 5 (juliol de 1817), p. 1-20.

«Concluye el discurso sobre la siembra del mezcladizo, nombrado mestall en catalán, muy interesante á los labradores y cosecheros practicada conforme á los sólidos principios de la ciencia natural la agricultura (por el cura párroco de Prats de Llusanés)». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 5 (agost de 1817), p. 49-56.

Alphabeto de comparación hebreo-catalán-castellano: o correspondencia entre los signos hebraicos, catalanes según los principios del anacugeni o alphabeto reformado universal. Madrid: Imprenta de Leonardo Muñoz, 1817.

«Idea del alto grado de opulencia a que puede ascender la Cataluña con las cosechas de aceites, cuando se cultivan los muchos vegetales oleíferos propios y adaptables a su país, y se benefician sus frutos, en especial el hayuco o fruto del haya. Por Francisco Miranbell y Giol». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 8 (abril de 1819), p. 149-160.

«Concluye el discurso del Dr. Don Francisco Miranbell y Giol, cura párroco de Prats de Lluçanes sobre los aceites que podrían cogerse en Cataluña con el cultivo de varias plantas oleíferas, además del olivo». *Memorias de Agricultura y Artes*. Tom 8 (maig de 1819), p. 195-208.

Fonts: 29, 30, 32, 33, 35, 102, 103, 195, 204, 220 i 270.